

NR. 1 MARS 2015, 23. ÅRGANG

Maihaugbladet

MEDLEMSBLAD FOR DE SANDVIGSKE SAMLINGERS VENNER

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i De Sandvigske Samlingers Venner får du fri inngang på Maihaugen i et kalenderår, rabatt på de fleste varer i Maihaugbutikken (ikke bøker), fri inngang på Maihaugens egne arrangementer som Barnas sommer- og vinterdag, Julemarkedet og St. Hansaften. Du slipper også å stå i kø på de store arrangementene. Maihaugbladet får du i posten tre ganger pr. år.

MEDLEMSKONTINGENT

Livsvarig medlemskap kr. 5.500,-
Enkeltmedlem kr. 400,-/år
Familiemedlemskap kr. 600,-/år
Familiemedlemskapet gjelder foreldre og egne barn under 18 år og barnebarn under 18 år.
I vinterhalvåret kan du ta med en gjest.

Maihaugen og Norges Olympiske Museum har følgende åpningstider i vinterhalvåret – gjeldende fra 1. september til 31. mai:
11.00–16.00

Aulestad og Bjerkebæk er vinterstengt, men begge museer vil ha åpent ved enkelte anledninger/arrangementer.

De Sandvigske Samlingers Venner (DSSV) ble stiftet i 1932, og har dermed mange aktive år bak seg. Maihaugvennene har som formål å støtte driften og utviklingen av museet. Gjennom årene har Maihaugvennene gitt mange bidrag for å styrke og utvikle Maihaugen i form av dugnadsinnsats og gaver. Alle som ønsker å være med å støtte Maihaugen, kan være medlemmer i De Sandvigske Samlingers Venner.

De Sandvigske Samlingers Venner

Maihaugen, 2609 Lillehammer
Bankgiro: 2000.05.17608
Informasjon: tlf. 61 28 89 00
E-post: venner@maihaugen.no

Redaktør: Ivar Olstad
Grafisk produksjon: Dialecta

INNHold

Leder: Kjære Maihaugvenner!	side 3
Direktøren gikk av – og mot sør	side 4
Lillehammer-malerne – siste frist!	side 6
Aulestads venner	side 7
Restaurering av de gamle verkstedene	side 8
Norges Olympiske Museum flytter	side 9
1915-huset	side 10
Årsmelding 2014	side 11
Vedlikehold i bygda	side 14
Årsregnskap DSSV	side 15
Venneturen	side 16

REGISTRER DIN EPOST!

Alle medlemmer i DSSV oppfordres til å registrere sin epostadresse slik at vi lettere kan sende ut informasjon til våre medlemmer. Skjema for innsending finner du på:
www.maihaugen.no/venneforeningen.

Forsiden er satt sammen av bilder som er merket med #Maihaugen på Instagram. Alle fotografene har gitt sitt samtykke. Følg gjerne @Maihaugen på Instagram!

Kjære venner!

Svend Strand, leder DSSV

2014 er over, med mange flotte minner fra besøk og arrangementer på Maihaugen. Året ga ny, positiv økning i besøkstallet. Nå står vi foran 2015, et år hvor programmet blir fyldig og begivenhetsrikt, vi kan glede oss.

Denne gang vil jeg presisere verdien av samarbeid. DSSV har som mål å «arbeide til fremme av De Sandvigske Samlinger/Maihaugen». Dette kan vanskelig skje uten et tett og godt samarbeide med Styre og ledelse i Stiftelsen Lhmr Museum/Maihaugen. I 2014 har dette vært særdeles godt. Direktør Jostein Skurdal, som tiltrådte som ny direktør for Stiftelsen Lillehammer Museum 1. januar 2014, har utvist en evne og vilje til samarbeid og åpenhet som har gjort samarbeidet mellom museet og DSSV lett og lystbetont. Vi tas med på råd, vi orienteres om planer og utvikling og føler at vi er en vesentlig del av museets støtteapparat. DSSVs forventning til samarbeidet i 2014 ble overoppfylt, og vi ser med glede og forventning på fortsettelsen i 2015!

DSSVs gave til museet i 2014 var et bidrag på kr800.000 til vedlikeholdsarbeider og bygningsvernprosjekter, noe som bidro til at nødvendig vedlikehold kunne styrkes ytterligere. I tillegg utløste dette gjennom en såkalt «gaveforsterkningsordning» 25%

ekstra, kr 200.000, fra Staten, slik at totalt bidro vår gave med 1 million ekstra til nødvendig vern av de gamle bygninger! I egen artikkel er vedlikeholdsarbeidet i 2014 beskrevet.

Nå i 2015 har vi allerede gitt kr 950.000 til tilsvarende formål, dette utløser forhåpentligvis ytterligere 25% (= kr 237.500) i gaveforsterkning, totalt altså nesten 1,2 millioner som blant annet skal benyttes til skifting av tak på Vigstadstua og Prestegården, tjærebreng Garmokirka, istandsetting av hus i 1900-talls samlingen etc. Disse bidragene er det medlemmene i DSSV som muliggjør, så vi ser at det nytter!

Så vil jeg gratulere den nyopprettete venneforening på Aulestad! De har avholdt konstituerende generalforsamling, og et nyvalgt styre med Inger Enger som leder har allerede konstruktive planer for den kommende sesong. DSSV ser fram til godt samarbeid med vår nye «søsterforening».

Til slutt vil jeg ønske alle medlemmene våre hjertelig velkommen til DSSVs årsmøte 25.mars, se annonse nedenfor. Møt opp, det er her dere kan gi oss i Styret impulser, ideer og retningslinjer. Er det nye aktiviteter vi bør ta opp, er det frivillighetsområder hvor vi kan bidra osv? Vi gleder oss til å se flest mulig av dere der!

Velkommen til årsmøte 2015 i DSSV

Onsdag 25.mars kl.18 i Auditoriet på Maihaugen

- » Årsberetning, regnskap, evt. innkomne saker og valg.
- » Direktør Jostein Skurdal orienterer om status og planer på Maihaugen.
- » Servering i Kafeteriaen etterpå.

Direktøren gikk av – og mot sør

I en alder av 42 år har Gaute Jacobsen mye å se tilbake på når han nå (i et intervju i desember) sier Maihaugen farvel, og sannsynligvis har han enda mer framfor seg.

Av Ivar Olstad

En oppvekst i Asker og utdanning på Universitetet i Oslo med arkivkunnskap, historie og etnologi hovedfag førte ham først via en omvei til FN-tjeneste som hundefører i Libanon, men deretter rakt inn i museumsverdenen. Den første «ordentlige jobben» var som leder av Dokumentasjonsavdelingen i det daværende Sandvigske Samlinger, men da hadde han allerede smakt på faget gjennom sommerjobber på Fredrikstad museum.

Nå er altså sirkelen delvis sluttet, og fra nyttår er Gaute på plass som avdelingsdirektør for Østfold-museene. Her får han ansvar for 24 ansatte på ikke mindre enn 18 forskjellige steder: Festninger, herregårder, teater, kyst- og kanalmuseum, for å nevne noe. Men i svært liten grad noe som Maihaugen – egentlig ikke noe som er sammenlignbart!

Når han så arbeider der sør og pendler mellom Halden, Fredrikstad og Sarpsborg, hva tenker han da om Lillehammer og sin arbeidsplass de siste elleve år?

Gode minner

Utelukkende gode minner, skal vi tro ham. Inklusive de fire siste årene som direktør for omlag 45 ansatte på Maihaugen, der han runder av en serie med markerte ledere, fra Anders Sandvig via Sigurd Grieg, Valen Sendstad, Velure, Aaraas til Gammersvik. Dermed har han stått i en tradisjon som både har gitt stolthet, glede og ydmykhet... og forpliktelser.

Problemer og konflikter kommer man naturligvis ikke utenom. Alle husker striden om Sandvig-minnesmerket. Kanskje også logoen og navne-saken. Men nei! Aldri har Gaute følt kritikken som personlige angrep på ham. Ei heller direkte bitterhet. - Jeg har alltid oppfattet kritikken som et uttrykk for Maihaugen-engasjement, ikke som attack på meg. Kanskje er det fordi jeg har møtt folk med full åpenhet. Jeg er opptatt av Maihaugen som

en samfunnsinstitusjon, og der har vi alle ulike oppfatninger av de roller vi spiller, sier han.

Vi snakker lenge om hva som har opptatt ham i særlig grad på Maihaugen. Da kommer spesialutstillingene langt fram. Noen har nok gått i glemmeboken hos museumsbesøkende flest, mens andre står klart i minnet. For eksempel da Garmokirka plutselig en desember-kveld lå og skinte med glorete, amerikansk/mexicansk-preget jule-illuminasjon. En provokasjon som forøvrig var behørig godkjent av Riksantikvaren og Biskopen på Hamar – og som ble pent pakket sammen igjen lille julaften. Slike «Hotspot-utstillinger» som «Familiehemmelighetene – vold mot kvinner og barn» eller «Grafitti som kriminell kunst» er viktige. De tøyser grensene, bryter tabuer og er bevissthetskapende, mener museumsdirektøren. Kanskje er det særlig når utstillerne får til kontraster som hever øyenbrynene og temperaturen, og som får følelsene i sving, at han er fornøyd. Og Maihaugen, med all sin skjønnhet og harmoni, er et ideelt sted for nettopp disse motsetningene.

Annet å tenke tilbake på for en i Fredrikstad?

Jo. Fremtidshuset fra 2001 var – og er – bra! Formidling gjennom levendegjøring enda bedre! De gode opplevelser for voksne og barn! Tenk på vandrespillet «Brevet» fra i sommer. Eller «Til Maihaugen» under Sandvig-jubileet! Eller folk i gardsstuer og byhus! Eller det årvisse «Kirkens dag». Aktivitet er et gode! Og da inkluderer Gaute Jacobsen også idrettsbegivenheter som sykkelmesterskapet fra i høst. Her er han helt på linje med Jostein Skurdal, og tilsvarende uenig med Magne Velure. Maihaugen er med i nettverket Visit Lillehammer, og er helt avhengig av å delta i regionens markedsføring på bred basis.

- Forøvrig er jeg kjempestolt av Museet! sier Gaute, og blir mykt varm i ansiktet. En ting

Foto: Ine Eriksen/Maihaugen

er at vi har en nær enestående posisjon. Mine internasjonale direktør-kolleger er klar på at Maihaugen står trygt blant topp 5 i sitt slag i verden. Intet mindre. En «billedbok» med sine bygninger og kulturlandskapet, slik Anders Sandvig skapte den. - Men ikke mindre stolt er jeg av mine medarbeidere og hva de har fått til, for eksempel når jeg går omkring i anlegget på Julemarkedet eller St. Hans og tar imot alle godordene fra de besøkende.

Penger og internasjonalt arbeid

Maihaugens folk har vært aktive utover landets grenser i mange år nå; Museer i Georgia, Ukraina og Tjekkia har besøkt oss – og blitt besøkt. Er dette fornuftig bruk av ressurser, kan man undres.

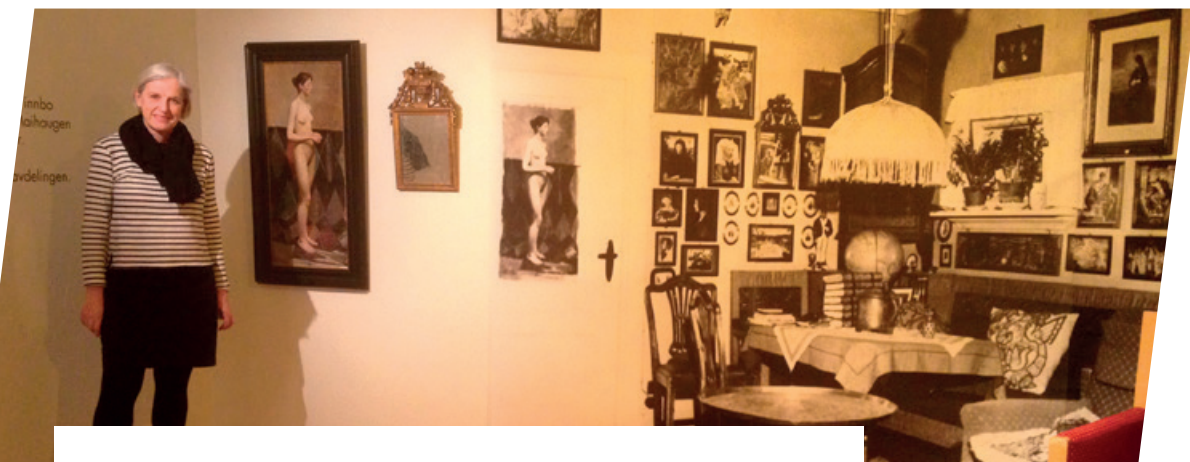
Ja! Gaute Jacobsen er klar i sin sak. - Det vi har gitt av penger og kompetanse, har vi fått tilbake i fullt monn. Og vi har kunnet bidra med hjelp til våre kolleger i land som sliter mer enn oss. Samt at vår egen horisont blir betraktelig utvidet. Jeg er ikke tvil om at denne virksomheten både vil

og bør fortsette! Vi skal også huske på at denne internasjonaliseringen er i Anders Sandvigs ånd og tradisjon!

Men økonomi er et viktig og vanskelig tema også innenfor egne gjerder. Direktøren er bekymret over at offentlige tilskudd tørker inn. De dekker ikke økte lønnsutgifter, og midlene må finnes andre steder. «Den rike onkel» bidrar her i landet helst til sport og helse; kultur har ikke samme tiltrekning på sponsorene. Maihaugen har riktignok mottatt store gaver iblant, som for eksempel da ekteparet Sørensen/Rudjord ga penger til restaurering av Apotekerleiligheten i Byavdelingen. Men fremdeles gjenstår det å «knekke koden» for å komme i den rette og lukrative kontakt med næringslivet.

.....

Ja, slik endte dette intervjuet. Ikke ble det tid til å la direktøren utdype sin tilfredshet med DSSV (hva vi vet han har), og heller ikke rakk vi å fortelle ham om velviljen han bør ha følt i motsatt retning. Men det kan han jo lese her!

SISTE FRIST 26.APRIL!

Når dette leses, er det bare en drøy måned til utstillingen stenges. Og du har kanskje ikke vært der enda??

Tekst og foto: Kristin Helland

Det er utstillingen med navnet «Lillehammer-malerne 1885–1960» det er snakk om. Den dekker hele underetasjen i hovedbygget på Maihaugen og er helt spesielt interessant. Det er ikke første gang det har vært et nært samarbeid mellom Lillehammer Kunstmuseum og Maihaugen. Vi husker selvsagt den spennende utstillingen «Tusen tråder» fra i fjor. Denne gangen er det bare på Maihaugen noe har foregått. Lillehammer Kunstmuseum er som vi vet under ombygging.

Det var Kunstmuseet som initierte samarbeidet, og enhver som har vært gjennom utstillingen, må være både imponert og glad. Der nede i underetasjen henger de på rekke og rad – alle malerne som holdt til på Lillehammer. Det vil si, det er bildene deres som henger til skue. Frederik Collett, Thorvald Erichsen, Henrik Sørensen, Kristen Holbø, Einar Sandberg, Lars Jorde, Alf Lundeby... Alle kjente navn fra veier og streder her i byen. Og malerne som kanskje er for nye til å ha fått sin egen gatestump, er også representert: Hjalmar Haalke, Halvdan Holbø, Ole Mæhle, John Paulsen og Arve Hagen – de er der alle sammen, og vi kan fryde oss over å kunne se dem i samme rom. Men så finnes det et rom til! Dette rommet er viet noen av dem

som skapte rammer for all denne kunstneriske virksomheten.

Maihaugen har vært på lånemarkedet og i magasinene sine. Her har de funnet frem gjenstander og laget tekster som forteller interessante ting om kulturpersoner, om virksomhet i lille Lillehammer og om hvordan fremsynte lillehamringer la til rette for og samarbeidet med kunstnerne som var kommet hit.

Anders Sandvig er viet en stor vegg, men her finnes flere. Einar Lunde tar naturlig nok mye plass. Det var han som til byens jubileum i 1927 ga bort hele sin store bildesamling, slik at Lillehammer Bys Malerisamling ble en realitet.

«at være taa disse malerom, det gir kredit i Storgata», sa Henrik Sørensen ved åpningen av Malerisamlingen.

Under teksten «Venner av den gode kunst» finner vi bilder fra Aulestad og Bjerkebæk, og vi kan studere Dukketeateret som Sigrid Undset moret seg med å skrive stykker for. Ja, hele rommet fullt av fotografier og gjenstander som Maihaugens konservator Kjersti Braanaas Moen og hennes kolleger har skaffet til denne unike utstillingen. Gå ikke glipp av den!

Aulestads venner

– den andre venneforeningen

Av Bente Forberg - museumskonsulent ved Dikterhjemmene, Aulestad og Bjerkebak.

Foto: Per Ivar Henriksbø, GD

Venneforeningen for Aulestad valgte sitt første ordinære styre 21. januar i år. Det var en spesielt vakker vinterkveld på Aulestad, og det var god og optimistisk stemning hos de rundt 20 framføtte i Drengestua kafé. Våren 2012 ble Aulestads venner formelt stiftet, og siden har et interimsstyre fungert med tidligere ordfører Olav Olstad som leder. Denne januarkvelden overlot han ledervervet til en annen forhenværende ordfører, Inger S. Enger. Men først fortalte han foreningens historie så langt. I 2012 opprettet interimsstyret facebookside og arrangerte blant annet pannekakedag med eventyrstund for de minste. På grunn av flere lederskifter på Aulestad tok det lengre tid enn planlagt å etablere Aulestads venner.

I det nye styret sitter ved siden av leder Inger S. Enger, Mona Fonstad, Anne Line Graedler, Ole Volehaugen og direktør for Dikterhjemmene, Aulestad og Bjerkebak, Bente Molvig.

Nå har Stiftelsen Lillehammer museum to venneforeninger, De Sandvigske Samlingers venner og Aulestads venner. Den ene er stor,

gammel og veldrevet. Den andre er lillebroren som skal vokse seg større. Samarbeidsavtalen mellom Aulestad og vennene er klar: Aulestad skal holde vennene orientert om utviklingsplaner for Aulestad, og vennene skal på ulike måter arbeide for å gjøre Aulestad mer kjent og populær for både gausdøler og andre. De skal være støttespillere ved ulike arrangementer for og på Aulestad. Inger S. Enger ønsker seg spesielt flere aktiviteter rettet mot familier.

På oppstartsdagen var medlemstallet 50. Medlemskapet koster i dag kr 150,- for enkeltmedlem og kr. 250,- for familiemedlem. For denne prisen får medlemmer gratis inngang på Aulestad hele sesongen.

Hovedpersonen selv, Bjørnstjerne Bjørnson, ble ikke glemt. Midt i møtet ga skuespiller Eline Holbø Wendelbo oss sterke smakebiter av Bjørnsons dikt og utdrag av Nobel talen som han holdt i Stockholm i desember 1903.

Aulestad gleder seg over venneforeningen, ønsker den lykke til og ser fram til samarbeidet!

Verkstedene er flyttet til magsin – bilde fra fjerning av kulissene. Foto: Torger Korpberget

Kanskje kan dette ble en fremtidig løsning for å vise frem noen håndverksfag i bymiljøet? Ill: Ingebjørg Øveraasen

De gamle verksteder (DGV) på Maihaugen – restaurering av lokalene og hva som skjer videre

Av Torger Korpberget, drifts- og sikkerhetssjef på Maihaugen

De gamle verksteder har bestått av 21 håndverksverksteder for tradisjonelle håndverksfag som kurvmaker, skomaker, tredreier, etc. Lokalene som huser utstillingen ble bygd på 1950-tallet. Samlet utgjør arealet 860kvm inkludert Kirkesalen, som er fra 1970-tallet. Utstillingen er ombygd flere ganger. Senest til OL, men selve bygningskroppen er ikke endret vesentlig.

Bakgrunnen for at Maihaugen nå skal oppgradere lokalene er at isolering, vinduer og tekniske installasjoner ikke tilfredsstiller dagens krav. Det elektriske anlegget var direkte brannfarlig, og utstillingen ble derfor stengt for publikum i 2013.

Bygningsteknisk tilstand og rehabiliteringsbehov har vært kjent i mange år. Usikkerhet rundt fremtidig bruk og økonomi har gjort at arbeidet først startet i 2014. Det ble søkt Kulturdepartementet om midler til full rehabilitering beregnet til kr 20 mill, men dette fikk vi ikke tilslag på. Stiftelsen Lillehammer museum vil søke på nytt for 2016.

Arbeidet med å rydde lokalene og rive utstillingsvegger og kulisser startet i sommer. Under julemarkedet i 2014 ble den første delen av arealet brukt til salgsareal for utstillere, og dette funksjonerte godt. Vi planlegger nå å sette i stand første delen av arealet på ca 300 kvm som et flerbruksareal til utstillinger og andre publikumsformål. Når OL-museet i løpet av året flytter til Maihaugen og inn i nedre utstillingssal, må det etableres nye arealer for skiftende utstillinger. Dette er viktig spesielt som sesongtilbud utenom hovedsesong, og like mye som regnsværstilbud om sommeren.

Det er planer om å etablere et nytt håndverkskvartal i bysamlingen rett overfor Postgården. Her vil flere av verkstedene som har vært i DGV bli satt opp. Museet har også flere eksisterende, autentiske verksteder som blikkenslager, smie og støperi. Ved å flytte verksteder inn i et mer autentisk miljø enn den gamle utstillingsformen, vil opplevelsen for publikum bli bedre.

Norges Olympiske Museum flytter til Maihaugen

Det nye OL-museet skal bli et moderne og interaktivt museum.

Etter planen skal et nytt og spennende Norges Olympiske Museum åpne på Maihaugen i 2016. Gled deg til et spektakulært museum fylt opplevelser.

Av Bente Molvig, direktør for spesialmuseene i Stiftelsen Lillehammer museum og Jørgen Damskau, prosjektleder for Norges Olympiske Museum. Illustrasjon: Mather & Co, Manchester, Storbritannia

Sisthøstbesluttet styret i Stiftelsen Lillehammer museum å flytte Norges Olympiske Museum fra Håkons Hall til Maihaugen. Dagens OL-museum i Håkons Hall stenger etter påske. Fram mot sommeren skal samlingen demonteres, pakkes ned og flyttes til nye magasiner på museumsområdet. Dette er første skritt på veien til å skape en ny og spennende attraksjon for byens og regionens befolkning og for alle våre tilreisende.

Plasseringen av det nye OL-museet er med på å gjøre Maihaugen til et museumssenter. Dette blir et museumssenter med en rekke ulike attraksjoner samlet og tilgjengelig for publikum hele året igjennom.

Flyttingen av OL-museet innebærer at drift effektiviseres, at Maihaugen blir en heldagsopplevelse og til sist, men ikke minst, at de ansatte blir en del av det rike og spennende faglige miljøet på Maihaugen.

OL-museet kommer i utstillingssalen i underetasjen i hovedbygningen på Maihaugen. Publikum vil bli ledet til utstillingen via rampen ned fra vestibylen. Veien ned vil være en viktig del av fortellingen og historiene knyttet til vår egen olympiske historie. Det er denne historien som skal formidles og Lillehammer 94 blir viet stor plass fordi den er en viktig begivenhet i byens og regionens utvikling. Derfor har utstillingen også sin berettigede plass på Maihaugen.

Norges Olympiske Museum er medlem av Olympic Museum Network. Det er en spennende og multinasjonal sammenslutning av *22 olympiske museer verden over. Navet i dette nettverket er The Olympic Museum i Lausanne i Sveits. Museet er nylig renoveret og blitt et spennende OL-museum med moderne formidling. Vi har vært så heldige at vi gjennom nettverket får tilgang på deler av denne formidlingen. Dette innebærer at det vil komme flere spektakulære, interaktive og spennende elementer i det nye OL-museet som spesielt henvender seg til yngre generasjoner og nye publikumsgrupper.

De gode historiene handler om utøvernes historier og om Norges erfaringer som OL arrangør i 1952 og i 1994. Det nye OL-museet vil vise norsk vinter, entusiasme og folkeliv og hvordan det norske folk bidro med dugnad og tok ansvar. Vi vil også invitere publikum til å dele sine minner og sine bilder med oss og de besøkende. Dette blir et viktig bidrag til å styrke kunnskapen, øke samlingens relevans for et fremtidig publikum og danne grunnlag for nye historier. Slik blir publikum medskaper til museets innhold og til fortellingen om våre olympiske øyeblikk. Kombinasjonen med lekker utstillingsdesign, våre gjenstander, de gode historiene, interaktivitet, brukermedvirkning og kunnskapsformidling vil skape et spektakulært museum med et helt nytt uttrykk.

Her rygges huset ned på tomta gjennom Boligfeltet på Maihaugen. Foto: Audbjørn Rønning/Maihaugen

Av Jostein Skurdal, direktør for Maihaugen og Stiftelsen Lillehammer museum

I 1993 overtok Olav Aaraas som direktør på Maihaugen og startet arbeidet med å planlegge et boligfelt med eneboliger fra 1900-tallet. I 1995 var de første husene på plass, og i 2014 var det bare hus fra 1910- og 1960-tallet som manglet.

I slutten av juni fikk Maihaugen et tilbud fra Oppland fylkeskommune om å overta 1915-huset (Svennebyvillaen) for å flytte det til Boligfeltet. Det var allerede gitt midler til å rive villaen, noe som ville koste 1.4 millioner kroner. Det samme beløpet ble vi tilbudt for å flytte huset til Maihaugen. Det ble satt i gang med planlegging og innhenting av priser. Vi fant ut at dette var et hus som passet godt inn i boligfeltet og at vi kom langt på veg med midlene fra fylkeskommunen. Avtalen ble underskrevet 27. juni, og 29–30. september ble huset flyttet til boligfeltet. 100 tonn med takstein og pipe var med på lasset. Flyttingen gikk, takket være god planlegging og stor innsats fra alle, uten store problemer.

Villaen utgjør nå overgangen fra Byen til Boligfeltet. Boligen har de siste 40 årene blitt brukt av Lillehammer videregående skole til undervisning og øvingslokale. Det var ikke noen av de opprinnelige møblene i huset.

Det var familien Aas som bygde villaen i 1915 og bodde der fram til familien Svenneby flyttet inn. Det er fortsatt uavklart hva slags historie 1915-huset skal fortelle og hvordan vi skal ferdigstille det. Huset har mye av sin opprinnelige inndeling og vegger innvendig. Det vil allikevel være en tidkrevende prosess å

tilbakeføre villaen som et 1915-hus innvendig med de opprinnelige gulv, tak og veggflater, og tidsriktig innredning.

Utvendig er villaen et godt eksempel på en byggmestervilla fra denne tidsepoken. Ved årsskiftet var huset nærmest ferdig utvendig, med alle bygningsdelene satt på igjen. Til våren skal vi planere området rundt huset og lage hageanlegg. Det er dessuten behov for et strøk maling før villaen vil framstå i sin fordums prakt for de mange gjestene våre. Til sommeren vil villaen stå som en flott start på en vandring langs «1900-tallsvegen».

Fordi vi har lite gjenstander fra huset er det et mer langsiktig mål å sette det i stand innvendig. På kort sikt vil vi derfor bruke 1915-huset som en start på Boligfeltet med informasjon og utstillinger. Utstillingene i denne perioden vil etter planene inneholde følgende elementer:

1. Fortelle om hensikten med Boligfeltet og historikken bak dette prosjektet for å vise 1900-tallet.
2. Fortelle om flyttingen av hus til museum og vise til spennet fra Sandvigs flytting av Lykrestua med 40 hestelass fra Skjåk til Lillehammer og til flyttingen av 1915-villaen på 115 tonn.
3. Lage en liten utstilling om dilemmaet «bevare på stedet eller flytte på museum».
4. Lage en utstilling om det å tilbakeføre hus. På denne måten får vi en fin introduksjon for de som skal vandre 1900-tallsvegen og en god bruk av huset fram til vi kan tilbakeføre det til 1915 også innvendig.

ÅRSMELDING 2014

De Sandvigske Samlingers Venner

Styrets sammensetning

Svend Strand (leder), valgt første gang 2014
Ivar Olstad, valgt første gang 2008
Marit Askerud, valgt første gang 2008
Kristin Helland, valgt første gang 2014
Anne Lise Gjestvang, valgt første gang 2014
Hans-Jørgen Wallin Weihe, utnevnt av SLM (erstattet av Britt Bøhn juni 2014)
Gaute Jacobsen, Maihaugens direktør (erstattet av Jostein Skurdal desember 2014)

Varamedlemmer:

Anja Høglien og Svein Arne Rudi
Ivar Olstad har fungert som nestleder

Valgkomite: Arnfinn Engen, Britt Bøhn og Per Bjørn Brandsæter
Revisor: Ernst & Young

Arnfinn Engen døde 14. juni. Arnfinn var leder i vår venneforening i perioden 2005-2010 og nedla et stort og viktig arbeide for museet. Det var mange viktige saker i DSSV som ble håndtert av Arnfinn, vi kan bl.a. nevne utvikling av nye tilbud til publikum, ny utforming av Maihaugbladet og minnesmerke over Anders Sandvig. Vi lyser fred over Arnfinn Engens minne.

Årsmøtet

Venneforeningen arrangerte sitt årsmøte 27. mars 2013 med ca 30 stemmeberettigede til stede. Protokollen ble publisert i juninummeret av Maihaugbladet og blir ikke gjentatt her.

Styremøter

Styret avholdt 6 styremøter i 2014, samt et fellesmøte med styret i Stiftelsen Lillehammer museum. Styreleder i DSSV er medlem av styret for Stiftelsen Lillehammer Museum med fulle rettigheter og har deltatt på SLMs styremøter i 2014.

Økonomi / medlemstall

DSSV består nå av hele 2703 medlemskap,

en økning på vel 40 i løpet av 2014. Tallene viser en endring i medlemsmassen – færre enkeltmedlemmer og livsvarige medlemmer og langt flere familiemedlemskap.

Venneforeningen har 494 enkeltmedlemmer, 508 i fjor, antallet livsvarige medlemmer er redusert fra 300 til 294, mens antallet familier er økt fra 1851 til 1915.

Dette er en svært gledelig utvikling og har sammenheng med utstrakt verving, spesielt på de store utendørsarrangementene Barnas vinterdag og sommerdag, St.Hansfeiringen og julemarkedet. Flere familiemedlemskap betyr økt besøk av barnefamilier, en av museets hovedmålgrupper. Herved mener vi at barn tidlig blir «vant til» og glade i Maihaugen som besøksted, noe som gir økt besøk og engasjement for disse også senere i livet.

Samlete inntekter var kr 1.441.665 , en økning på ca 19%. Flere medlemmer betyr større inntekter og derved større bevilgning til Maihaugen, noe styret er meget tilfreds med.

De største utgiftspostene gjennom året var Barnas dag, dekning av ukentlig lunch til Torsdagsvennene, samt trykking og utsendelse av Maihaugbladet.

Vi viser for øvrig til vedlagt resultatregnskap og balanse per 31.12.14 som viser et overskudd på kr 123.939. Tusen takk til Anita Wottestad Rustad for god hjelp med regnskapene!

Venneforeningens gave til Maihaugen

Styret bevilget totalt kr 950.000 til Maihaugen: kr 800.000 til ulike vedlikeholdsprosjekter, bl.a. nye tak på Hjeltarstua og Lykrestua i Skjåktunet, nye strøk med tjære på Garmokirka og reparasjoner av Grisehuset og Aktarløa i Øygarden. Vår gave til vedlikeholdsprosjektene utløste i tillegg kr 200.000 i bidrag fra Kulturdepartementet, basert på «gaveforsterkningsordningen» som gir 25% ekstra statstilskudd til private gaver til museers vedlikeholdsarbeid.

I tillegg bevilget styret kr 150.000 til flytting av 1915-huset («Svennebyvillaen») fra Anders

Sandvigs gate i Lillehammer til sin nye plass i 1900-talls samlingen på Maihaugen.

Anders Sandvigs museumsstipend ble ikke delt ut i 2014. Det er besluttet å erstatte dette med «Anders Sandvigs museumspris» som er opprettet for å fremme og belønne fremragende innsats for bevaring og formidling av kulturarv i Gudbrandsdalen og Lillehammer. DSSV skal være representert i juryen.

Hovedaktiviteter

DSSV har hatt et arbeidsår med stor og positiv aktivitet. Alle styremedlemmer og varamedlemmer har deltatt i verving av nye medlemmer på St. Hansaften, Barnas vinterdag og – sommerdag, samt julemarkedet. Alle har hatt ansvar for ulike arrangementer / oppgaver, vi nevner spesielt Barnas dag, Maihaugbladet, informasjon/PR og den årlige venneturen.

Maihaugens direktør, Gaute Jacobsen, sluttet på Maihaugen for å overta ny stilling som avdelingsdirektør for museumsbygningen Fredrikstad Museum, Halden historiske Samlinger, Kystmuseet Hvaler og Haldenvassdragets Kanalmuseum. I forbindelse med Gautes avgang hilste styreleder fra DSSV og overrakte gave og et livsvarig medlemskap i DSSV.

Barnas sommerdag

Barnas sommerdag var som alltid populær, og trakk mange besøkende barnefamilier, til tross for tvilsomt vær ved dagens start. Arrangementet hadde i år enda flere aktiviteter enn tidligere, og barn, foreldre og besteforeldre koste seg.

Arrangementet er nå et samarbeid med Posten Norge som arrangerer sin Postens Dag integrert i Barnas Dag på Maihaugen. Vi formaliserer nå dette gjennom en samarbeidsavtale som sikrer partene økonomisk og arrangementsmessig. Barnas sommerdag hadde forøvrig ikke vært mulig uten alle de firmaer, lag og foreninger som på ulike måter stiller opp. DSSV og Maihaugen er svært takknemlig for støtten: Tusen takk til alle som hjalp oss! Spesiell takk til Rune Prøven som holder i hele arrangementet på en meget profesjonell måte! Fra DSSV koordinerer Kristin Helland vår innsats med god hjelp fra Anja Høglie og Svein Arne Rudi.

Medlemsturen

Gjennom årene har DSSVs venneturer vært meget populære, og fulltegnes umiddelbart etter påmeldingsåpning. Slik var det også i 2014.

Gjennom årene har vi besøkt mange interessante steder i vårt utvidete nærrområde, så også i 1814-jubileumsåret hvor en full buss satte kursen mot Eidsvoll.

Første stopp var frokost på Simenstad gård ovenfor Rudshøgda i Ringsaker. Deretter fortsatte man til hovedmålet, Eidsvollbygningen med omvisning.

På hjemturen etter buffetmiddag på Rudshøgda besøkte man det nye Prøysenhuset hvor man fikk omvisning, foredrag og sang.

Alt i alt en vellykket tur med hygge og opplevelser for 55 fornøyde deltagere denne tradisjonelle første søndag i september.

Turverter var også i år Marit Askerud og Ivar Olstad.

Maihaugbladet

Det kom ut tre nummer av Maihaugbladet i 2014. Vi legger stor vekt på her å omtale aktivitetene på museet og våre egne arrangementer. Bladet benyttes også av museet, i tillegg til deres andre kommunikasjonskanaler, for å orientere om alt som skjer og skal skje på og omkring museet. Første nummer kom i mars, og i tillegg til leder, årsmelding og resultatregnskap for 2013, samt annonsering av årets vennetur, inneholdt bladet artikler om

- Museumsbutikken
- Maihaugens markering av 200-års Grunnlovsjubileet
- Skrivestue for pensjonister på Opplandsarkivet
- Vedlikeholdet av takene i Skjåktunet
- Utstillingen Tusen tråder
- Maihaugsalenarrangementene
- Sommersesongen 2014 på Maihaugen
- Og andre notiser

Det andre nummeret kom i juni og inneholdt bl.a. protokoll fra årsmøtet, forhåndstale av Sankt Hansfeiring og Barnas sommerdag og diverse smånotiser.

Maihaugens to markante seniorkvinner, Kirsti Krekling og Guri Velure, som sluttet i sine

stillinger i 2014, ble behørig omtalt Disse to har vært sentrale også i styring og veiledning av Torsdagsvennene.

Videre var det artikler om sommerens utstillinger og arrangementer. Den nye adm. direktør Jostein Skurdal hadde en interessant artikkel om «Anders Sandvigs arv». Skurdal avsluttet artikkelen med en programerklæring(?): «Jeg vil bidra til et levende museum hvor publikum får oppleve hvordan folk levde sine liv tidligere i Gudbrandsdalen og Lillehammer, og hvor hus og gjenstander blir ivaretatt tro mot Sandvigs museumsvisjon.»

I det siste nummeret av Maihaugbladet ble følgende temaer omhandlet:

- Gudbrandsdalsseminaret 2015
- Hvordan klimaendringene påvirker/øker vedlikeholdsbehovet for bygningsmassen på Maihaugen
- Om Maihaugen brukt som arena for del av VM på terrengsykkel i september
- Om utstillinger
- Om frivillige/sommerarbeidende medarbeidere

og om DSSVs vennetur og spesialomvisning på Åseng.

Alt i alt omfattet og dekket årets Maihaug-blader det vide spekter av arrangementer, temaer og saker som berører Maihaugen. Årets redaktør Ivar Olstad maktet således å synliggjøre det store arbeid som i løpet av året nedlegges på, av og omkring museet og Stiftelsen Lillehammer Museum.

Torsdagsvennene

I 21 år har Torsdagsvennene lagt ned et stort og viktig arbeid for Maihaugen, mer enn 40 årsverk siden 1993. DSSV er stolte av den innsatsen de gjør, og vi støtter og bidrar så godt vi kan til at dette kan fortsette. Museet gjør en fin jobb med planlegging og ledelse av det arbeidet vennene utfører. Året i år var spesielt da to av «bautaene» i dette arbeidet, Kirsti Krekling og Guri Velure, sluttet seg til pensjonistenes rekke. Marit Hosar fortsetter heldigvis, og har fått med seg nye, dyktige spillere på laget. Vi hadde en fin sommeravslutning hvor Kirsti og Guri ble feiret og takket av.

Vi takker både Torsdagsvennene og arbeids-

lederne for fantastisk innsats også i år, og vi ser fram til fortsatt verdifullt arbeid utført til glede for deltagerne og til fordel for Maihaugen fra gamle og nye torsdagsvenner! Det ukentlige møtet på torsdagene er for alle en kombinasjon av meningsfylt aktivitet og hyggelig, sosialt samvær.

Info/PR

DSSV ønsker å nå ut til medlemmer og andre så bredt som mulig. Vi har derfor lagt vekt på å forsterke vår kommunikasjon gjennom presse, webside og Facebook. Anja Høglien og Anne Lise Gjestvang i DSSV-styret har hatt spesielt ansvar for disse områdene.

Maihaugassistentene

Hver gang det er et publikumsarrangement i Maihaugsalen, møter vi hyggelige Maihaug-assistentene, som gjør en stor innsats for museet. De har oppgaver som garderobevakter og billettkontrollører, men skal også holde rømningsveger åpne og stå til tjeneste for publikum. I tillegg påtar de seg viktige oppgaver ved de store utendørs arrangementene. Takk for at dere stiller opp og på den måten bidrar til verdiskaping for museet!

Sluttkommentar

Museumsåret 2014 ble både innholdsrikt, spennende og variert. Sommersesongen med fantastisk vær ga en gledelig økning i antall besøkende på Maihaugen, spesielt blant barnefamilier. Jubileumsutstillingen (200-års jubileet for Grunnloven) «Enig og tro til Dovre faller» var en levende og morsom utstilling som viste våpen, soldater og levendegjorde hvordan forsvaret og soldatlivet var på den tiden. Barna fikk låne tregeværer, støpte tinnsoldater og deltok på avfyring av ekte kanon!

Samarbeidet mellom Stiftelsen Lillehammer Museum/Maihaugen og Lillehammer kunstmuseum er vi veldig glade for. Kunstutstillingen «Lillehammermalerne 1885-1960» som er et samarbeid mellom kunstmuseet og Maihaugen og viser nærmere 100 kunstverk av Lillehammermalerne. Den vises i utstillings-salen i underetasjen i hovedbygget. Utstillingen varer mens Lillehammer kunstmuseum er stengt pga. ombygging.

Styret i DSSV vil takke og berømme den nye direktøren for Stiftelsen Lillehammer Musum, Jostein Skurdal som tiltrådte 1. januar, for et utmerket samarbeidsår. Jostein har vist en samarbeidsvilje, åpenhet og imøtekommenhet som vi har satt meget stor pris på. Vi ser med glede fram imot fortsettelsen. At han nå inngår

i DSSV styre ser vi meget positivt på! Vi takker alle våre medlemmer, de dyktige medarbeidere på Maihaugen og alle andre som har hjulpet oss gjennom året for godt samarbeid og ser frem til spennende aktiviteter og opplevelser i 2015!

Vedlikehold i Bygda

Ved hjelp av mellom anna god stønad frå DSSV, har vi kunna gjera ein god del vedlikehaldsarbeid òg i 2014. Tak er ein gjengangar, og rutinene våre for tilstandsregistrering er sentrale i å kunna planlegge arbeidet.

Av Ingebjørg Øveraasen, leiar for bygningsvern og gardsdrift på Maihaugen. Foto: Gaute Jacobsen/Maihaugen

Fyrste halvdelan av året fekk vi ferdigstilt taka på Lykrestua og Hjeltarstua. På sistnemnde gjorde vi dessutan undersøkingar som gir oss ei ny datering av huset – frå 1763 til 1590, i samband med istandsettinga. Før jul 2014 fekk vi starta opp rigging og førebuing til arbeid med taket på Vigstadstua, og om alt går etter planen, vil heile Skjåktunet stå ferdig istandsett sommaren 2015. Dette er gledeleg, spesielt ettersom tre av bygningane (Lykrestua, Hjeltarstua og Dagsgårdstabburet) i dette tunet er frå samlinga av seks bygningar som Anders Sandvig hadde i hagen sin før etableringa på Maihaugen.

Eit anna viktig, om ikkje det viktigaste, smykket i samlinga er stavkyrkja, som på hausten fekk nye strøk med tjære. Vi kjem til å fortsette å opparbeide eit slitesjikt av tjære

Garmokyrkja: Vekk med alger og gammal skitt, på med tjære og kol.

iblanda kol i 2015, for å forlengje haldbarheita på tjærebreiinga.

I Øygarden vart det avdekt omfattande skader i tak og veggjar på Grisehuset, (som var vore brukt som hønehus i sommarsesongen) og Aktarløa (ved sia av Grisehuset, midt i uttunet). Grisehuset er plukka ned for reparasjon og dels rekonstruksjon i laftehallen, og Aktarløa har fått eit mellombels tak. I tillegg er det retta opp skader i vestveggen på Trøskelåven, som òg har fått reparert hesjene/tørkestativet.

Andre mindre vedlikehaldsoppgåver er òg gjort, mellom anna nytt spontak på fjøsinnngangen i Jørstadlåven, og flikking i samband med dei rutinemessige rundane vi har for tilstandsregistrering og førebyggjande vedlikehald. *Takk for samarbeidet!*

Årsregnskap De Sandvigske Samlingers Venner

1) Avsatt kontingent neste år gjelder forskuddsbetalt kontingent 2015.

2) Av leverandørgjeld er kr. 3 180,- mellomværende med Maihaugen.

3) Andre inntekter består av refusjon av momskompensasjon 2013.

INNTEKTER		2014	2013
Innbetalt kontingent		1 298 950	1 104 218
Livsvarig medlemskap		27 500	5 500
Deltakelse tur		45 050	45 670
Andre inntekter	3)	70 165	57 010
Sum inntekter		1 441 665	1 212 398

KOSTNADER

Barnas dag		92 000	85 787
Turer		43 155	45 344
Spesialomvisning		3 227	2 782
Maihaugbladet		73 700	67 800
Torsdagsvennene		91 212	93 947
Utesendelse Maihaugbladet		56 468	58 001
Administrasjonskostnader		61 844	59 045
Andre aktiviteter		842	5 754
Sum støtte Maihaugen		950 000	700 000
Museumsstipend		0	0
Markedsføring		1 571	2 352
Sum kostnader		1 374 019	1 120 811
Driftsresultat		67 646	91 587

FINANSPOSTER

Renteinntekter		56 293	11 282
Sum finansposter		56 293	11 282
ÅRSRESULTAT		123 939	102 869

EIENDELER

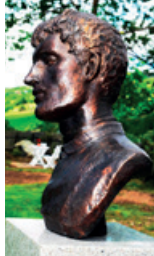
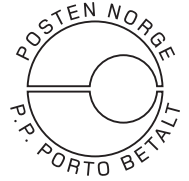
Bankinnskudd		1 793 514	1 679 190
Sum eiendeler		1 793 514	1 679 190

EGENKAPITAL

Annen egenkapital		708 608	584 669
-------------------	--	---------	---------

GJELD

Avsetning kontingent neste år	1)	923 053	910 275
Avsetning tilskudd Maihaugen		150 000	
Leverandørgjeld	2)	11 853	184 245
Sum egenkapital og gjeld		1 793 514	1 679 190

B

Venneturen går nordover!

Av Ivar Olstad

Etter fire år på E6 mot sør går DSSV-turen søndag 6. september 2015 nordover. Til Ottadalen; området de fleste av Maihaugens gamle hus er hentet fra. Men Gudbrandsdalen byr på så mangt, og vi gjør første stans i Dale-Gudbrands gamle gard på Hundorp. Her blir det frokost, men i tillegg også åndelig føde ved at kjentmann og lokalhistoriker Rasmus Stauri forteller om dette tusenårsstedet, som har vært et maktsentrum og skoleplass i så mange år.

Neste stans blir Søre Sandbu – Riddar-Sandbu. Alle som har kjørt Ottadalen har måttet legge merke til den staselige garden som troner over Vågå med sine brunsvidde hus og hvite grunnmurer.

Her har kongens ombodsmenn holdt til i århundrer, og fra 1600-årene var Sandbu sete for bondearistokratiet i Nord-Gudbrandsdalen. På 1900-tallet kom garden på utenbygds hender. 17. april 1940 ble det holdt statsråd her med konge, kronprins og regjering på flukt fra tyske bombefly. Da eide skipsreder Thomas Olsen Riddar-Sandbu. Samme år kjøpte ekteparet Holm fra Ålesund garden og ga den til sin 21 år gamle sønn Kjell. Siden restaurerte, innredet og bygde han garden helt fram til sin død i 2009, slik at den nå fremstår som et

praktstykke med sine i alt 23 hus, inkludert et kapell fra 1967. Sandbu eies i dag av Stiftelsen Kjell Holm, er hedret med flere utmerkelser og fredet av Riksantikvaren. Maihaugens folk har i noen år arbeidet med registrering av alt innbo. Vi blir vist rundt av Ivar Lillebråten, som har vært vaktmester her «i alle år», og sønnen hans.

Men Vågå har mer å by på. Vi besøker Ullinsvin, den gamle prestegarden, hvor det de siste par årene har skjedd – og skjer – mye spennende. Ildsjuven Unn Bostad har lovet å ta imot oss der. Middag er så bestilt på Bokhandel'n kafe; garantert god mat!

Og til slutt har vi avtalt møte med Ingunn Christine Munch og Dag Lindvig på Gammel-Kleppe, et par som mer enn nesten alle vet hva det vil si å bygge opp en gammel gard fra bortimot ruin til et imponerende kultursenter.

Prisen er i skrivende stund ikke helt sikker, men vi holder den tradisjonen tro så lav vi kan. Og som vi alltid skriver: I mange år har disse turene blitt fulltegnet, så det vil være fornuftig å ta kontakt med oss så raskt som mulig etter påmeldingsstart, som er tirsdag 17. mars kl. 16, til Marit Askerud, tlf. 61 25 50 46/907 26 449 eller til Ivar Olstad, tlf. 61 25 00 84/980 33 839.

De Sandvigske Samlingers Venner
Maihaugvegen 1, 2609 Lillehammer / Bankgiro: 2000.05.17608